

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ, ЇЇ СТРУКТУРА ТА ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ

Постоловська О.П. – викладач, спеціаліст

Вінницький коледж економіки та підприємництва THEU

Фінансові відносини у країні, маючи різноманітні форми прояву, разом утворюють цілісну фінансову систему, кожна ланка якої є носієм певних властивих їй фінансових відносин, що реалізуються у створенні та використанні відповідних грошових фондів. Усі ланки фінансової системи в сукупності відображають державний устрій країни, характеризують ступінь розвиненості її грошових, кредитних, валютних та інших відносин.

Таким чином, фінансова система – це сукупність різноманітних видів фондів фінансових ресурсів, сконцентрованих у розпорядженні держави, нефінансового сектора економіки (господарських суб'єктів), окремих фінансових інститутів і населення (домогосподарств) для виконання покладених на них функцій, а також для задоволення економічних і соціальних потреб.

Кожна ланка фінансової системи є і носієм властивих їй фінансових відносин, і водночас перебуває в певному зв'язку з іншими ланками системи. Тому фінансова система має певну чітку структуру, завдяки якій, розглядаючи кожен з ланок, можна отримати комплексне уявлення про фінансову систему загалом.

Фінансова система визначається як сукупність, з одного боку, певних сфер фінансових відносин, а з іншого – різних інститутів, що забезпечують функціонування і взаємодію всіх сфер, а також управління ними. В узагальненому вигляді фінансова система країни (відповідно до основних суб'єктів фінансових відносин – держави, підприємств і населення) – це сукупність трьох сфер фінансових відносин: державних фінансів, фінансів підприємств і фінансів населення.

Розглянемо узагальнену модель фінансової системи. Наведена модель визначає загальні взаємозв'язки основних сфер фінансових відносин. Але динамічні зміни в

соціально-економічному житті ускладнюють фінансові процеси, що в свою чергу, позначається на складі фінансової системи, коли з'являються нові фінансові інститути, а також на змісті її окремих ланок.

У фінансовій системі окремі підсистеми відрізняються за такими ознаками:

- наявністю власної фінансової бази, що утворюється на основі первинних доходів суб'єктів економічних відносин;

- функціональним призначенням кожної підсистеми, що забезпечує фінансування витрат для досягнення конкретних специфічних цілей (для суб'єктів господарювання це виробництво та реалізація товарів і надання послуг з метою отримання прибутку та збільшення капіталу; для працівників – це задоволення матеріальних і культурних потреб індивіда; для держави – це задоволення суспільних потреб, соціальна підтримка і захист економічного неактивного населення та безробітних);

- єдністю та взаємодією підсистем, що визначаються спільністю джерела первинних доходів (ВВП) і фінансової політики, спрямованої на узгодження інтересів суб'єктів економічних відносин, а також взаємоузгодженістю їх фінансових планів і балансів.

В Україні нині фінансова система реформується в напрямку посилення суспільного значення соціальних страхових фондів та подальшого розвитку фінансового ринку.

Таким чином, фінансова система – це сукупність окремих її ланок, кожна з яких має свої особливості в створенні та використанні фондів фінансових ресурсів, які зосереджені в розпорядженні держави, нефінансового сектора економіки, певних фінансових інститутів та домогосподарств для фінансового забезпечення економічних і соціальних потреб суспільства в цілому, господарських структур та населення.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.2016 р. № 679-XIV.
2. Основні засади грошово-кредитної політики на 2015 рік [Електронний ресурс]. - www.bank.gov.ua/Rada_Nbu<#"justify">7. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Навч. посіб. / За ред. Косової Т.Д., Папаїка О.О. - К.: Центр учбової літератури, 2016. - С. 220-286.
3. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін / За ред. В.С. Стельмаха. - К.: Центр наукових досліджень Національного банку України, УБС НБУ. - 2014. - 404 с.
4. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича - К.: Знання, 2013. - С. 596-636.

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

УДК 330.341:316.3

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА В КОНЦЕПЦІЇ РОЗБУДОВИ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Погрішук Б.В. – д.е.н., професор,

Хвiчiя-Дуве Г.Р. – аспiрант

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Для розбудови європейської держави та пошуку Україною гідного місця у світовому економічному просторі необхідна розробка та обґрунтування нової концепції суспільного розвитку, в основі якої – сталий розвиток економіки та високий рівень соціальних стандартів життя населення.

Нині тривають дискусії між провідними економістами держави щодо пошуку оптимальних моделей соціально-економічного розвитку. Відтак, пріоритетними завданнями вітчизняної економічної науки є дослідження питань розвитку суспільних формацій та вивчення досвіду соціально-економічного розвитку країн світу з метою впровадження у вітчизняну економічну систему.

Як системне явище, нова економіка формується в межах постіндустріального періоду економічного розвитку, на основі інтелектуалізації виробництва, трансформації усіх складових господарського устрою, шляхом впровадження досягнень науково-технічного прогресу та інноваційних методів здійснення підприємницької діяльності. Оскільки нова економіка базується не на екстенсивному споживанні природних ресурсів, а на знаннях, де основним капіталом стає інтелектуальний капітал, розв'язання завдань, пов'язаних з переформатуванням пріоритетів у сферу виробництва знань та становлення творчого й ефективного бізнесу є важливою передумовою ефективного розвитку високотехнологічної економіки й інтелектуалізації суспільства.

Провідна роль інформаційних технологій у розвитку нової економіки пояснюється можливістю збільшення сил та інтелекту людини. За твердженням Р. Солоу, економічне зростання зумовлене технічним прогресом та впровадженням нових технологій не лише у виробничу сферу, а й у системи фінансів, освіти, охорони здоров'я та ін. [1].

Детальний аналіз теорій суспільних перетворень дає можливість здійснити

диференціацію концептуалізації нової економіки:

1. Зміщення суспільних пріоритетів від виробничого до обслуговуючого сектору економіки.

2. Перехід від масового виробництва до спеціалізації виробничих систем, що зумовлено науково-технологічним розвитком;

3. Інтелектуалізація суспільства та розвиток економіки знань.

Характерними особливостями сучасного етапу формування нової економіки є: сприйняття знань не лише як виробничого чинника, а й стратегічного ресурсу, що формує наукомісткий тип економічного зростання.

В основу сучасної соціально-економічної стратегії будь-якої розвинутої національної економіки покладено такі пріоритети [2]:

– економічне зростання – забезпечення росту виробництва та підвищення якості товарів, тобто поліпшення життєвого рівня населення;

– повна зайнятість – надання адекватної роботи всьому економічно активному населенню;

– економічна ефективність – максимальний результат за обмежених ресурсів;

– економічна свобода виробників, споживачів та стабільний рівень цін;

– справедливий розподіл прибутків, мусить відновити належну вартість праці й покінчити з динамікою «дешевої робочої сили», оскільки це шлях до деградації;

– економічна забезпеченість існування непрацездатних членів суспільства.

Нестабільність соціально-економічного розвитку призвела до необхідності пошуку нових ринків збуту товарів, освоєння нових видів продукції та перепрофілювання виробництв [3, с.3]. Відбувається зміна галузевої спеціалізації регіональної економіки, зокрема напрямів експортоорієнтованого виробництва. Це є необхідним чинником задля зміцнення регіональних господарських комплексів та